

4.1 Kokiais amatais lietuviai vertėsi senovėje?

1. Perskaitykite tekstą. Išsiaiškinkite paryškintų žodžių reikšmes.

Nuo seniausių laikų namams reikalingus daiktus žmonės pasidarydavo patys. Buvo daiktų, kuriems pasigaminti reikėjo specialių **įrankių**, žinių ir patirties. Taip atsirado **amatininkai**, kurie dirbo rankiniais įrankiais arba neautomatinėmis mašinomis. **Amatai** atsirado **pirmykštėje** bendruomenėje, kurios nariai gamino medžioklės ir buities reikmenis – lankus, strėles, indus, papuošalus, **audė** audinius, siuvo drabužius. Amatininkų dirbiniai vis dažniau buvo naudojami mainams. Amato išmokdavo vieni iš kitų. Dažniausiai iš meistro arba sūnus iš tėvo. Gabesni vaikai būdavo išleidžiami mokytis amato pas gerai žinomą meistrą. Daugiausia amatininkų būdavo miestuose. Jie burdavosi į amatininkų **gildijas**. Laikui bėgant vienas amatas pakeisdavo kitą.

Pagal „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

2. Kuriuos amatus žinote? Nuspalvinkite jų pavadinimus.

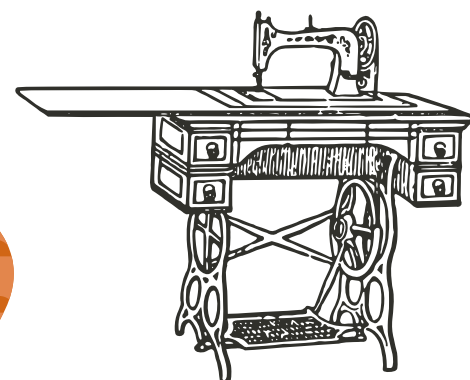
Amatai	Aprašymas
Kalvystės amatas	Iš geležies kaldino žemės dirbimo padargus, ginklus, kaustydavo arklius.
Dailidės amatas	Statė pastatus, daugiausia gyvenamuosius namus.
Staliaus amatas	Gamindavo įvairius smulkius buities reikmenis, langus, laiptų turėklus, palanges, langines.
Siuvimo amatas	Siūdavo bei apsiūdavo drabužius ir kitus tekstilinius daiktus.

4.1 Kokiais amatais lietuviai vertėsi senovėje?

Batsiuovystės amatas	Gamindavo įvairią avalynę – batus, sandalus, klumpes, čempes, nagines, vyžas.
Kubilininkystės amatas	Gamino kubilus, statines, sviestamušes.
Puodininkystės amatas	Žiedė dubenis, ąsočius, puodynes.
Audimo amatas	Ausdavo audeklus, kilimus, staltieses, lovatieses, juostas.
Juvelyrikos amatas	Gamindavo apyrankes, auskarus, sages, žiedus.
Odininkystės amatas	Gamindavo aprangos detales ir apavus, žirgų pakinktus ir balnus, dekoratyvinius knygų ir albumų viršelius, papuošalus, baldus bei suvenyrus.
Baldininkystės amatas	Gamindavo suolus, stalus, lovas, lopšius, lentynas, spintas, kėdes, skrynias, komodas.

3. Atsakykite į klausimus.

1. Kodėl atsirado amatininkų?
2. Kas mokydavo įvairių amatų?
3. Kur būdavo daugiausia amatininkų?
4. Į ką burdavosi amatininkai?

4.1 Kokiais amatais lietuviai vertėsi senovėje?

4. Perskaitykite pasaką. Išrašykite ir išsiaiškinkite paryškintus žodžius.

Vilkas ir siuvėjas

Sykį ėjo **siuvėjas** per mišką ir sutiko alkaną vilką. Vilkas jam tarė:

– Dabar gulk, aš tave suėsiu!

Siuvėjas pradėjo prašyti ir įkalbinėti, kad jis į vilko pilvą **nepareisiąs**.

Vilkas liepė paimti **matą** ir pamatuoti. Bematuodamas siuvėjas kapt ir **nutvėrė** vilką už uodegos. Nutvėręs apsvyniojo apie ranką, išsitraukė iš **užančio laidynę** ir ėmė duoti ja vilkui per nugarą, per šonus ir kur tik pakliuvo. Vilkas kaukė, staugė, šokinėjo, bet niekaip ištrūkti negalėjo. Matydamas, kad šitaip gali jį pribaugti, pradėjo vilkas prašyti siuvėją:

– Palauk, gerasis žmogau, jeigu tau mano uodega reikalinga, tai pasiimk ją sau, tik paleisk mane gyvą; aš tau nieko nebedarysiu!

Siuvėjas pasiėmė žirkles, čirkšt nukirpo vilkui uodegą ir paleido. Vilkas nubėgo į **girią**, baisiai sustaugė ir sušaukė vilkų tarybą. Subėgo vilkų didelė daugybė. Beuodegis papasakojo, kaip jį siuvėjas išjuokė, **prikūlė** ir uodegą nupjovė. Visi vilkai nutarė bėgti, pavyti siuvėją ir **sudraskyti**. Taip ir padarė – pasileido visi ir vejasi. Siuvėjas pajuto, kad atūžia, atkaukia **pulkas** vilkų, ir nežino, kas daryti. Apsižvalgė žmogelis ir bematant atsidūrė eglės viršūnėje. Subėgo vilkai prie eglės ir tariasi, kaip pasiekti siuvėją. Vienas vilkas ir sako:

– Palauk! Vis tiek jis **neištrūks**. Stok tu, beuodegi, į apačią, o mes sulipsime vienas ant kito ir pasieksime jį.

Siuvėjas išgirdęs labai persigando. Jis, matydamas, kaip vilkai lipa vienas ant kito ir tuoj pagriebs jį už kojų, suriko:

– Na, lipkit, lipkit! Kam klius, kam neklius, o tam vilkui beuodegiui tai vis klius!

Beuodegis išgirdęs tuoj šoko iš apačios, ir visi vilkai **nuburbėjo** žemyn. Daug vilkų užsimušė, o kiti į girią nudūmė. Siuvėjas išlipo iš eglės ir laimingai nuėjo savo keliu.

5. Atsakykite į klausimus.

1. Koks amatininkas paminėtas pasakoje?
2. Kokie šios pasakos veikėjai?
3. Kas padeda suprasti, kad šis kūrinys yra pasaka?

Lietuvių liaudies pasaka

6. Pasiskirstykite vaidmenimis ir suvaidinkite skaitytą pasaką.